

Alma Jeftić

Na pragu Evrope – između diplome i “preporuke”

Lapsus linguae ili nešto drugo

Nakon što smo se upoznali sa problemima našeg glavnog junaka, Bosanca&Hercegovca i njegovog sna o Evropi, možemo početi sa osvrtom na glavne prepreke koje nas još uvijek drže daleko od evropskog praga.

Kada kažemo da su mladi *budućnost ove zemlje*, vjerovatno pri tome mislimo da nam je dužnost obezbijediti im uvjete pod kojima će svoje potencijale i znanja pokazati i iskoristiti *u korist ove zemlje*. Međutim danas ta ista budućnost puni redove ispred biroa za zapošljavanje, a njihove diplome, zvanja i znanja kartone u prašnjavim ladicama istih. Ako brižnom čitaocu ovi redovi zvuče poznato ili u njima pronalazi svoj vlastiti odraz, neka se ne uplaši i ne ustukne poput našeg glavnog junaka, jer osvijetliti problem umnogome doprinosi njegovom rješenju. Ili bar naznaci rješenja.

Dakle, krenimo od početka! Pretpostavimo da nekada vrijedni, nadobudni i hrabri student kruniše svoj rad diplomom ili, bolje rečeno, ulaznicom u svijet rada. Bitno je prije svega napomenuti da se ovaj tekst neće baviti pitanjem kvaliteta obrazovanja, načina stjecanja diploma i sličnim problemima, budući da su oni predmet neke druge rasprave i nekog drugog konteksta. Dakle, bivši student je uzeo svoju diplomu ponijevši sa njom i sve svoje snove o karijeri, budućnosti i promjenama i uputio se u jedan novi svijet, svijet rada, odgovornosti i manipulacija.

Ova posljednja riječ zasigurno nije postojala u njegovom riječniku do tada, ali će je, kroz bitku za egzistenciju, jako dobro upoznati. Trenutak u kojem se prijavite na biro za zapošljavanje je zapravo onaj u kojem postavljate sebe ispred jednog kratkog pitanja sa teškim odgovorom: *Kako do posla?* U tom momentu naš hrabri bivši student shvata da, iako je tačno odgovorio na mnogo teža pitanja, sada treba da riješi jedno teško, mučno i egzistencijalno.

Iako bi trebalo biti u potpunosti drugačije, danas postoje tri odgovora na postavljeno pitanje:

1. rodbinskim vezama;

2. "kupovinom/plaćanjem" radnog mjesta;
3. "preporukom".

Kako su prva dva odgovora (iako netačna i omalovažavajuća za samopoštovanje i dostojanstvo) jasna sama po sebi, te stoga ne zahtijevaju dodatno obrazloženje, potrebno je dodati se trećeg koji, da nije naglašen, ne bi predstavljao ništa nekorektno niti neophodno za obrazlaganje.

Naime, danas, u vremenu harmoniziranja zakonodavstva sa evropskom pravnom tekovinom, u vremenu približavanja evropskim vrijednostima dostojanstva, očuvanja ljudskih prava, jednakosti i jednakih uvjeta za sve, u procesu zapošljavanja naš student se susreće sa teškim ispitom zvanim PREPORUKA. Ali šta ona podrazumijeva?

„Preporuku bi trebao za nju/njega napisati bivši profesor, možda čak i mentor, te pri tome jasno obrazložiti njene/njegove kvalitete, sposobnosti, osobine ličnosti i sve ostale karakteristike za koje smatra da će budućem poslodavcu biti važne i koristiti u procesu odabira najboljeg kandidata za određeno radno mjesto.“ Odgovor tačan, ali nevažeci. Nažalost.

Preporuka, u onom obliku u kojem se danas koristi ne podrazumijeva nikakav pisani trag, štaviše, grozi se ostavljanja tragova na papiru. Ona također ne uključuje ni obrazlaganje sposobnosti, kvaliteta i osobina ličnosti, jer osoba koja ju prenosi ne shvata značenje tih termina. Ne uključuje ni potpis relevantne osobe, poput bivšeg profesora i mentora, jer u ovom slučaju nije bitno poznavanje akademskog uspjeha kandidatkinje/kandidata – bitna je samo njena/njegova podobnost prema kriterijima koji ne uključuju niti jednu sposobnosti i/ili osobinu koja bi se (kada govorimo o metodama i tehnikama odabira najpovoljnijeg kandidata, koje se oslanjaju na dostignuća iz oblasti organizacijske psihologije) mogla smatrati pouzdanim i valjanim prediktorom buduće uspješnosti kandidatkinje/kandidata na tom određenom radnom mjestu.

Možda ovo kratko obrazloženje danas vrlo popularnog termina preporuka nekom izgleda u potpunosti nepovezivo sa pojmom Evrope i pridruživanjem Evropskoj uniji, ali, zapravo je jako bitno. Potrebno je znati da je reforma oblasti upravljanja ljudskim potencijalima (što podrazumijeva i metode analize radnog mjesta, analize posla, odabir kandidata, metode odabira kandidata itd.) jedan od ključnih preduvjeta za pridruživanje Evropskoj uniji prema Acquis communautaire. Također, s ciljem opravdavanja važnosti usmene „preporuke“ njeni „korisnici“ se pozivaju na „zemlje članice Evropske unije u kojima je to sasvim obična, normalna i svakodnevna stvar“. Pri tome bi trebali znati da ta ista preporuka ima mnogo veći značaj u Evropskoj uniji, jer podrazumijeva jasno opisane sposobnosti, kvalitete i osobine kandidatkinje/kandidata, od strane osobe koja je u tom slučaju relevantna za pisanje iste (pod tim se podrazumijeva da poznaje osobu kao bivšu studenticu/studenta, bivšeg uposlenika, a ne kao nekog o kome je čuo od neke treće, četvrte ili pete osobe koja je to sve opet prenijela iz sumnjivih razloga). Također, ta ista pismena preporuka se predaje kandidatkinji/kandidatu u zatvorenoj koverti, u kojoj će je dobiti samo oni kojima je upućena. I koji će je čitati i analizirati, jer posjeduju znanja neophodna za adekvatan odabir najpovoljnijeg kandidata. A to je nešto što se stiče školovanjem, a ne usmenim predanjem.

Stojeći na pragu Evrope, između diplome i preporuke, naš student se pita: „Gdje će nas dovesti ovaj lapsus linguae?“ Odgovor je: „U Evropsku uniju, zasigurno, ne.“

PR

DIOGEN pro kultura
[xtp://diogen.weebly.com](http://diogen.weebly.com)

MaxMinus magazin
[xtp://maxminus.weebly.com](http://maxminus.weebly.com)

NE KOPIRATI